

ΜΙΑ ΖΟΦΕΡΗ ΝΥΧΤΑ τοῦ Νοεμβρίου εἶδα τοὺς κόπους μου νὰ τελειώνουν. Μὲ ἀνησυχία πού ἔφτανε νὰ γίνει σχεδόν ἀγωνία, μάζεψα γύρω μου ἐργαλεῖα καὶ ὄργανα γιὰ νὰ ἐμφωστήσω μιά σπῖθα ἔστω ζωῆς στοῦ ἄψυχου πλάσματος πού κοιτόταν στὰ πόδια μου. Ἦταν ἤδη μία τὸ πρωῒ ἡ βροχή ἤχουσε μελαγχολικά στὰ τζάμια καὶ τὸ κερί μου ἦτανε σχεδόν στοῦ τέλους του ὅταν, στὸ ἀμυδρό φῶς του, εἶδα τὸ πλάσμα ν' ἀνοίγει τὸ θολὸ κίτρινο μάτι του· ἀνάσαινε βαριά κι ἓνας σπασμὸς ἀνατάρραξε τὰ μέλη του.

Πῶς μπορῶ νὰ περιγράψω τὰ συναισθημάτά μου γι' αὐτὴ τὴν καταστροφὴ ἢ πῶς μπορῶ νὰ σκιαγραφήσω αὐτὸ τὸ ταλαίπωρο πλάσμα πού μὲ τόσοις κόπους καὶ φροντίδες εἶχα προσπαθήσει νὰ φτιάξω; Οἱ ἀναλογίες τῶν μελῶν του ἦτανε κανονικές καὶ νόμιζε ὅτι τοῦ εἶχα διαλέξει ὁμορφα χαρακτηριστικά. Ὅμορφα! Θέε καὶ Κύριε! Τὸ κίτρινο δέρμα του μόλις σκέπαζε τοὺς μῦς καὶ τὶς ἀρτηρίες· τὰ μαλλιά του ἦταν λαμπερά μαύρα καὶ κυματιστά· τὰ δόντια του μαργαριταρένιας λευκότητος· καὶ ὅλες αὐτές οἱ ὑπερβολές ἔρχονταν σὲ ἀπόλυτη ἀντίθεση μὲ τὰ ξεπλυμένα του μάτια, πού εἶχανε περὶ τοῦ ἴδιου χρώματος μὲ τίς κόγχες ὅπου ἦταν τοποθετημένα, τὸ μαρμαίνο δέρμα του καὶ τὰ ἴσια μελανά του χεῖλη.

Τὰ γεγονότα στὴ ζωὴ ἐνὸς ἀνθρώπου δὲν ἔχουν τόσες ἐναλλαγές ὅσες τὰ συναισθημάτά του. Εἶχα ἐργαστεῖ σκληρὰ ἐπὶ δύο περὶ τοῦ χρόνου, μὲ μόνο σκοπὸ μου νὰ ἐνσταλάξω ζωὴ σ' ἓνα ἄψυχο σῶμα. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ εἶχα στερηθεῖ τὴν ξεκούραση καὶ εἶχα βλάψει τὴν ὑγεία μου. Διότι αὐτὸ πού ἔκανα τὸ ἐπιθυμοῦσα μὲ ἄμετρο πάθος· ἀλλὰ, τώρα πού εἶχα τελειώσει, ἡ ὁμορφιά τοῦ ὄνειρου χάθηκε, καὶ ἡ ἀηδία καὶ ἡ φρίκη πού μοῦ κόβαν τὴν ἀνάσα γεμίζαν τὴν καρδιά μου. Μοῦ ἦταν ἐντελὲς ἀδύνατον ν' ἀντέξω τὸ θέαμα τοῦ πλάσματος πού εἶχα δημιουργήσει, γι' αὐτὸ ὄρμησα ἔξω ἀπὸ τὴν αἵθουσα καὶ γιὰ πολλή ὥρα στὴν κρεβατο-

κάμαρά μου συνέχισα νὰ πηγαινοέρχομαι πάνω-κάτω, χωρὶς νὰ μπορῶ νὰ ἡρεμήσω τὸ μυαλό μου καὶ νὰ κοιμηθῶ. Τελικά ἡ κόπωση διαδέχθηκε τὴν ταραχὴ πού εἶχα περάσει, κι ἔπεσα στὸ κρεβάτι μὲ τὰ ρούχα προσπαθώντας νὰ βρῶ λίγες στιγμὲς λησμονίας. Μάταια ὅμως· μὲ πῆρε μὲν ὁ ὕπνος, ἀλλὰ μὲ τάραξαν ἄγρια ὄνειρα. Νόμισα ὅτι εἶδα τὴν Ἐλίζαβεθ, γεμάτη ὑγεία, νὰ περπατᾷει στοὺς δρόμους τοῦ Ἰνγκολσταντ. Πανευτυχῆς κι ἐκπληκτος τὴν ἀγκάλιασα, ἀλλὰ μόλις τῆς ἔδωσα τὸ πρῶτο φιλίστα χεῖλη, τὰ εἶδα νὰ γίνονται πελιδνά στὴν ἀπόχρωση τοῦ θανάτου· τὰ χαρακτηριστικά της ἄρχισαν ν' ἀλλάζουν καὶ μοῦ φάνηκε ὅτι κρατοῦσα τὸ πτώμα τῆς νεκρῆς μητέρας μου στὴν ἀγκαλιά μου· σάβανο τύλιγε τὸ κορμὶ της καὶ εἶδα νεκροσκοῦληκα νὰ σέρνονται στὶς πτυχές τοῦ ὑφάσματος. Πετάντηκα ἀπὸ τὸν ὕπνο μου μὲ φρίκη· κρύος ἰδρώτας εἶχε γεμίσει τὸ πρόσωπό μου, τὰ δόντια μου ἄρχισαν νὰ χτυπάνε καὶ κάθε μέλος τοῦ σώματός μου νὰ συσπᾶται· καὶ τότε, στὸ θαμποκίτρινο φῶς τοῦ φεγγαριοῦ πού πεισματικά περνοῦσε μέσα ἀπὸ τίς γρίλιες, ἀντίκρισα τὸ φριχτὸ κατασκευάσμα — τὸ ἄθλιο τέρας πού εἶχα δημιουργήσει. Ἀνασήκωσε τὴν κουρτίνα τοῦ κρεβατιοῦ· καὶ τὰ μάτια του, ἂν μποροῦσες νὰ τὰ πεῖς μάτια, ἦταν καρφωμένα πάνω μου. Τὰ σαγόνια του ἀνοίξαν κι ἔβγαλε κάτι ἀναθρῶνους ἤχους, ἐνῶ ἓνας μορφασμὸς, κάτι σάν χαμόγελο, ἀλλάκωνε τὰ μάγουλά του. Μπορεῖ καὶ νὰ μίλησε, ἀλλὰ ἐγὼ δὲν τ' ἄκουσα· τὸ ἓνα του χεῖρ ἦτανε τεντωμένο, προφανῶς γιὰ νὰ μ' ἐμποδίζει νὰ κουνηθῶ, ἀλλὰ ἐγὼ τοῦ τὸ σπρώξα κι ἔτρεξα κάτω. Βρῆκα καταφύγιο στὴν αὐλὴ τοῦ σπιτιοῦ, ὅπου κι ἔμεινα τὴν ὑπόλοιπη νύχτα, περπατώντας πάνω-κάτω ταραγμένος καὶ στήνοντας αὐτὶ νὰ πιάσω κάθε ἤχο, πού φοβόμουν ὅτι θὰ μοῦ ἀνάγγελλε τὴν ἔλευση αὐτοῦ τοῦ δαιμονικοῦ πτώματος, στὸ ὅποιο ἐγὼ ὁ ἄθλιος εἶχα δώσει ζωὴ.

ὦ! Κανένας θνητὸς δὲν θὰ μπορούσε ν' ἀνεχθεῖ τὴ φρίκη τῆς ὄψης του. Οὔτε μούμια ζωντανεμένη δὲν θὰ ἦταν τόσο ἀποκρουστικὴ ὅσο αὐτὸ τὸ φριχτὸ κατασκευάσμα. Τὸ εἶχα παρατηρήσει ὅταν ἀκόμα δὲν εἶχα τελειώσει τὴν κατασκευή του· καὶ τότε ἦταν ἄσχημο, ἀλλὰ ὅταν οἱ μῦς καὶ οἱ ἀρθρώσεις του ἄρχισαν νὰ

κινούνται, έγινε χειρότερο και από πλάσμα της φαντασίας Δάντη.

Πέρασα μιά νύχτα έλεεινή. Μερικές φορές ό σπύριγμα χτύπαγε τόσο γρήγορα και δυνατά, που αισθανόμουν σαν κάθε άρτηρίας κι άλλοτε ένωθα να καταρρέω από την και την εξάντληση. Έκτός από φρίκη, αισθανόμουν την πίκρα της απογοήτευσης' τά όνειρα που ήσαν ξεκούρασή μου για τόσο καιρό, τώρα μου είχαν γίνει βασανό' και ή αλλαγή ήτανε τόσο γρήγορη, ή πτώση ολοκληρωτική.

Ή μέρα επτέλους ξημέρωσε, μελαγχολική και άποκάλυψε στ' άπνια και πονεμένα μάτια μου την έκσταση "Ινγκολσταντ, τό λευκό καμπαναριό της και τά μέρη έδειχνε έξι. Ό θυρωρός άνοιξε τίς πόρτες της αόρατης προηγούμενη νύχτα μου είχε χρησιμεύσει ως άσπρη βγήκα στους δρόμους, βαδίζοντας με γρήγορα βήματα ήθελα ν' άποφύγω έκείνο τό φοβερό κατασκευασμένο μνημείο που με τό σπασμένο στόμα μου, ένιωθα όλη μου. Δέν τολμούσα νά γυρίσω στό διαμέρισμά μου, ένιωθα όλη την ανάγκη νά περπατάω όλο και πιο γρήγορα, άν και μούσκεμα από τη βροχή που ξεχνούνταν άπ' τόν μαύρο, άνήσυχο ούρανό.

Συνέχισα νά περπατάω κατ' αυτόν τόν τρόπο γι' άρκετή ώρα, προσπαθώντας με τη σωματική άσκηση ν' άνακουφιστώ άπ' τό φορτίο που μου βάραινε τό μυαλό. Διέσχίζα τους δρόμους χωρίς νά καταλαβαίνω που βρίσκομαι και τί κάνω. Ή καρδιά μου χτυπούσε δυνατά από φόβο και προχωρούσα βιαστικά με άκανόνιστα βήματα, χωρίς νά τολμάω νά κοιτάξω γύρω.

"Όπως αυτός που σ' έρημο δρόμο

Βαδίζει με φόβο και τρόμο

Στρέφει μονάχα μιά φορά και συνεχίζει

Πιά πίσω τό κεφάλι δέν γυρίζει

Γιατί ένα φοβερό τέρας, γνωρίζει,

*Πίσω του καταπόδι πώς βαδίζει.**

* S.T. Coleridge: (1772-1834): *Ήλιαιός Ναυτικός (Ancient Mariner)*. (Σ.τ.μ.)

...έτσι, έφτασα τελικά στό πανδοχείο όπου συνή-
...ταξιδιωτικές άμαξες. Έκεί σταμάτησα κι
...γιατί: στάθηκαν μερικά δευτερόλεπτα μέ τά
...από τήν άμαξα που έρχόταν πρós τό μέρος μου
...του δρόμου. Καθώς πλησίασε, είδα πώς ήταν
...από τήν "Ελβετία" σταμάτησε άκριβώς
...ή πόρτα ξεχώρισα τόν Χένρυ Κλερ-
...μέ είδε, πήδηξε έξω. « Άγαπήτέ μου
...παραφώνησε, «πόσο χαίρομαι που σέ βλέπω! Τι
...νά σέ βρίσκω μπροστά μου άκριβώς τή στιγμή

...από τήν άμαξα μου που έβλεπα τόν Κλερβάλ' ή παρουσία
...και τήν "Ελίζαμπεθ και
...πρós τήν πατρίδα που τόσο νοσταλγού-
...και γιά μιά στιγμή ξεχάσα τόν τρόπο και
...αίσθανθηκα ξαφνικά, πρώτη φορά έδώ και
...ήρεμη και γαλήνια χαρά. Καλωσόρισα λοιπόν
...με τόν πιο εγκάρδιο τρόπο και περπατήσαμε μαζί
...τό καλλέγιο μου. Γι' άρκετή ώρα ό Κλερβάλ μου έπιασε
...κοιτώντας μας φίλους και μου μίλησε γιά τή δική
...του καλή τύχη νά του δοθεί ή άδεια νά έρθει στό "Ινγκολσταντ.
"Μπορείς εύκολα νά καταλάβεις», είπε, «πόσο δύσκολο ήτανε νά
...πείσω τόν πατέρα μου ότι όλη ή ανθρώπινη σοφία και γνώση δέν
...εμπεριέχεται στήν κατά τ' άλλα εώγενή επιστήμη τής λογιστι-
...κής' και, τελικά, πιστεύω πώς δέν του διέλυσα όλες του τίς
...άμφιβολίες, διότι ή μόνιμη άπάντησή του στίς ακούραστες
...παρακλήσεις μου ήταν ή ίδια μέ τού 'Ολλανδοδ δασκάλου στόν
"Εφημέριο του Γουάιτφιλντ": "Έχω δέκα χιλιάδες φλορίνια τό
...χρόνο χωρίς νά ξέρω έλληνικά, τρώω ό,τι θέλω και χωρίς νά
...ξέρω έλληνικά". Όμως, ή άδυναμία που μου έχει νίκησε κάποτε
...τήν απέχθειά του πρós τή μάθηση, κι έτσι μου επέτρεψε αυτό τό
...διερευνητικό ταξίδι έδώ, στόν Γνώσεως Τόπον».

* Μυθιστόρημα του Oliver Goldsmith, "Ο Έφημέριος του Γουάιτφιλντ", κεφάλαιο 20.

«Χαίρομαι πάρα πολύ πού σέ βλέπω» αλλά πές μου, πώς είναι ό πατέρας μου, τ' αδέλφια μου, ή 'Ελίζαμπεθ;»

«Πολύ καλά και πολύ ευτυχισμένοι, μόνο πού ανησυχοῦν λιγάκι επειδή παίρνουνε τόσο σπάνια νέα σου. Μιά πού θήξεις τό θέμα, θά ήθελα νά σοῦ πῶ δύο λόγια και γιά δικό τους λογαριασμό. Όμως, ἀγαπητέ μου Φράνκενσταϊν», συνέχισε, και κοντοστάθηκε κοιτάζοντάς με κατάματα, «δέν εἶχα προσέξει πόσο ἀρρωστος φαίνεσαι· τόσο ἀδύνατος κι ὠχρός· και σάν νά ἔχεις μείνει ξαγρυπνος ἀρκετές νύχτες».

«Σωστά τό κατάλαβες· τώρα τελευταία ήμουνα τόσο ἀπασχολημένος μέ κάποια δουλειά πού δέν πρόσφερα στον̄ εαυτό μου ἐπαρκή ξεκούραση, ὅπως βλέπεις· αλλά ἐλπίζω, ἐλικρινά τό ἐλπίζω, ὅτι ὅλες μου ἐκείνες οἱ ἀσβολίες τελείωσαν, και εἶμαι ἐπιτέλους ἐλεύθερος».

«Έτρεμα δλόκληρος· δέν ἄντεχα νά σκεφτώ καν, πόσο μάλλον νά δπαινωθῶ σέ τρίτον, τά γεγονότα τῆς προηγούμενης νύχτας. 'Επιτάχυνα τό βῆμα και γρήγορα φτάσαμε στο̄ κολλέγιό μου. Τότε μοῦ πέρασε ἀπ' τό μυαλό, κι αὐτή ή σκέψη μ' ἔκανε ν' ἀνατριχιάσω, πώς ἴσως τό πλάσμα πού εἶχα ἀφήσει στο̄ διαμέρισμά μου βρισκόταν ἀκόμα ἐκεῖ, ζωντανό, κόβοντας βόλτες. "Έτρεμα στην̄ ιδέα πώς θά ξανάβλεπα αὐτό τό τέρας, αλλά ἀκόμα περισσότερο φοβόμουνα μήπως τό δεῖ ό Χένρυ. Τόν παρακάλεσα λοιπόν νά μείνει λίγα λεπτά κάτω στη σκάλα, κι ἐγώ ὄρμησα πάνω στο̄ δωμάτιό μου. Τό χέρι μου ήταν ήδη στην̄ κλειδαριά τῆς πόρτας ὅταν κατάλαβα πού ἀκριβῶς βρισκόμουν. Σταμάτησα και ἀνατρίχιασα σύγκορμος. "Ανοιξα ἀπότομα τήν πόρτα, ὅπως τά παιδιά ὅταν νομίζουν ὅτι κάποιο φάντασμα τά περιμένει στο̄ δωμάτιό τους· αλλά δέν εἶδα τίποτα. Μπήκα ἔντρομος· τό διαμείρισμα ήταν ἄδειο και ή κρεβατοκάμαρα ἀπαλλαγμένη ἀπό τόν ἀποκρουστικό ἐπισκέπτη της. Δέν μπορούσα νά πιστέψω ὅτι ή τύχη μέ εἶχε τόσο εὐνοήσει, αλλά ὅταν αἰσθάνθηκα πώς ό ἐχθρός μου εἶχε ὄντως φύγει, ἔσμιξα τά χέρια μου μέ ἀγαλλίαση κι ἔτρεξα κάτω στον̄ Κλερβάλ».

«Ανεβήκαμε στο̄ δωμάτιό μου και μετά ἀπό λίγο ό ὑπηρετής μᾶς ἔφερε πρῶινό· αλλά ἐμένα μοῦ ήταν ἐντελῶς ἀδύνατον νά

συγκρατηθῶ· δέν ήταν μόνον ή χαρά πού μέ γέμιζε· αἰσθάνθηκα τη σάρκα μου νά μυρμηγκιάζει και τό σφυγμό μου νά χτυπάει γρήγορα. Μοῦ ήταν ἀδύνατο νά μείνω ἔστω και γιά μιὰ στιγμή στο̄ ἴδιο μέρος· πηδούδα πάνω ἀπό τίς καρέκλες, χτυπούσα τά χέρια μου, γελούδα δυνατά. Στην̄ ἀρχή ό Κλερβάλ ἀπέδωσε τήν ἀσυνήθιστη εὐθυμία μου στη χαρά γιά τήν ἀφιξή του, αλλά ὅταν μέ πρόσεξε καλύτερα παρατήρησε μιὰ ἀγριάδα στᾱ μάτια μου, γιά τήν ὁποία δέν μπορούσε νά δώσει ἐξήγηση, και τό δυνατό, ἀσυγκράτητο αλλά και σκληρό γέλιο μου τόν τρόμαξε και τόν κατέπληξε.

«Καλέ μου Βίκτορ», φώναξε, «γιά τ' ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τί συμβαίνει; Μή γελᾶς ἔτσι! Εἶσαι λοιπόν πολύ ἀρρωστος! Γιατί ὁλ' αὐτά;»

«Μή μέ ρωτᾶς», τοῦ φώναξα ἐγώ κρύβοντας τό πρόσωπο στις̄ παλέμες·μου, γιατί τήν ἴδια στιγμή νόμισα πώς εἶδα ἐκεῖνο τό φοβερό φάντασμα νά γλιστράει μέσα στο̄ δωμάτιο «ἐκεῖνος μπορεί νά σοῦ πει! "Ὡ, σῶσε με! Σῶσε με!" συνέχισα διότι εἶχα τήν παραισθήση ὅτι τό τέρας μέ ἄρπαζε· κι ἄρχισα νά κάνω κάτι ἀπεγνωσμένες κινήσεις, ὅσπου ἔπεσα κάτω μέ σπασμούς.

«Ὁ καημένος ό Κλερβάλ! Πῶς θά πρέπει νά αἰσθάνθηκε! Μιά συνάντηση πού μέ τόση χαρά περίμενε, κατέληξε νά τοῦ δώσει τέτοια πίκρα. 'Αλλά ἐγώ δέν εἶδα τη λύπη του, διότι ήμουν ἀναισθητος και δέν συνήλθα παρά μόνο μετά ἀπό πολλή, πολλή ὥρα.

«Έτσι ἄρχισε ἕνας νευρικός πυρετός πού μ' ἔκλεισε στο̄ σπίτι γι' ἀρκετούς μῆνες. Όλο αὐτό τό διάστημα ό Χένρυ ήταν ό μόνος νοσοκόμος μου. 'Αργότερα ἔμαθα ὅτι, επειδή ἀπό τη̄ μία γνώριζε τη μεγάλη ηλικία τοῦ πατέρα·μου και τη̄ δυσκολία του νά κάνει ἕνα τόσο μεγάλο ταξίδι, και ἀπό τήν ἄλλη καταλάβαινε πόσο δυστυχισμένη θά γινόταν ή 'Ελίζαμπεθ ἂν μάθαινε γιά τήν ἀρρώστια μου, δέν θέλησε νά τοὺς λυπήσῃ και δέν τοὺς ἀποκαλυψε τη̄ σοβαρή κατάστασή μου. "Ἦξερε πώς δέν θά μπορούσα νά ἔχω καλύτερο και πιό προσεκτικό νοσοκόμο ἀπ' αὐτόν τόν ἴδιο· και, σίγουρος πώς θά γινόμουνα καλά, δέν ἀμφέβαλλε οὔτε μιὰ στιγμή ὅτι ἔκανε μεγάλο καλό στους̄ δικούς μου.

“Όμως εγώ ήμουνα στην πραγματικότητα πολύ άρρωστος, και μόνον οι απεριόριστες και συνεχείς φροντίδες του φίλου μου μέ ξανάφεραν στη ζωή. ‘Η μορφή του τέρατος, στο όποιο εγώ είχα χαρίσει ζωή, ήτανε διαρκώς προστά στα μάτια μου και διαρκώς παραμιλούσα γι’ αυτό. ‘Αναμφίβολα, τά λόγια μου προκάλεσαν κατάπληξη στον Χένρυ’ στην άρχή πίστεψε ότι όφείλονταν σέ άσυναρτησίες τής ταργαμένης μου φαντασίας, αλλά ή επιμονή μέ τήν όποία επανερχόμουνα στο θέμα τόν έπεισε ότι οι διαταραχές μου όφείλονταν σέ κάποιο άσυνθηθιστο και τρομερό γεγονός.

‘Αργά-άργά, και μέ συχνές ύποτροπές πού άναστάτωναν κι έθλιβαν τό φίλο μου, συνήλθα. Θυμάμαι πώς τήν πρώτη φορά πού μπόρεσα νά κοιτάξω έξω πρόσεξα ότι τά πεσμένα φύλλα είχαν χαθεί και τά δέντρα πού σκίαζαν τό παράθυρό μου είχαν μπουμπουκιάσει. ‘Ηταν μιά ύπέροχη άνοιξη, και ή συγκυρία νά ‘ναι τέτοια εποχή έπαιξε τεράστιο ρόλο στην άνάρρωσή μου. ‘Ενωσα νά φουντώνει και πάλι στην καρδιά μου ή χαρά και ή αγάπη· ή θλίψη μου εξαφανίστηκε και πολύ σύντομα έγινα και πάλι εϋθυμος, όπως ήμουνα πριν μέ καταλάβει τό μοιραίο μου πάθος.

«Καλέ μου Κλερβάλ», άναφώνησα, «πόσο καλός κι ευγενικός υπήρξες μαζί μου. ‘Ολόκληρο τό χειμώνα, αντί νά τόν περάσεις μελετώντας όπως είχες ύποσχεθεί στον έαυτό σου, τόν κατανάλωσες στο δωμάτιο ενός άρρώστου. Πώς θά σοϋ τό ξεπληρώσω αυτό; Αισθάνομαι φοβερές τύψεις πού σέ άπογοήτευσα τόσο, αλλά είμαι σίγουρος ότι μέ συγχωρείς».

«Θά μοϋ τό ξεπληρώσεις εάν φροντίσεις νά μήν ξανακυλήσεις, και γίνεις καλά όσο πιό γρήγορα μπορείς· κι άφοϋ βλέπω νά έχεις τόσο καλή διάθεση, μπορώ νά σοϋ θίξω ένα θέμα, αν δέν έχεις αντίρρηση;»

‘Αρχισα νά τρέμω. ‘Ενα θέμα! Τί θά μπορούσε νά είναι; Μήπως έννοουσε αυτό πού δέν τολμούσα ούτε νά σκεφτώ;

‘Ηρέμησε», μοϋ είπε ό Κλερβάλ, πού είδε πώς είχα αλλάξει χρώμα· «δέν θά σοϋ τό άναφέρω καν, εάν σέ τάραι· όμως ό πατέρας σου και ή ξαδέλφη σου θά ήτανε πανευτυχείς αν μάθαιναν τά νέα σου άπ’ τό δικό σου χέρι. Βέβαια, δέν ξέρουν πόσο άρρωστος ήσουν κι έχουν άνησυχήσει μέ τή μακρά σιωπή σου».

«Αυτό είν’ όλο, καλέ μου Χένρυ; Πώς πίστενες ότι ή πρώτη μου σκέψη δέν θά ήταν οι πολυαγαπημένοι μου, πού μάλιστα αξίζουνε και μέ τό παραπάνω τήν άδυναμία πού τούς έχω;»

‘Αν έτσι αισθάνεσαι, φίλε μου, ίσως θά χαρείς νά δείς ένα γράμμα πού σέ περιμένει έδώ και μερικές ήμέρες· είναι από τήν ξαδέλφη σου, νομίζω».